

บทที่ ๒

ส่วนราชการที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของ
กรมตำรวจ

หน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของกรมตำรวจ เริ่มตั้งแต่การรับสมัคร และการคัดเลือกบุคคลภายนอกที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเข้ามาฝึกอบรมแล้วบรรจุ แต่งตั้ง ไปประจำหน่วยงานต่าง ๆ ภายในกรมตำรวจ การสับเปลี่ยน โยกย้าย การเลื่อนขั้นเงินเดือน การพิจารณาทัณฑ์ การสวัสดิการและการออกจากราชการ อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานต่าง ๆ กัน และตามหลักการแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจมีระดับคดหลั่นกันลงมาจากระดับกรม ระดับกองบัญชาการ ระดับกองบังคับการและระดับกองกำกับการ ฉะนั้น หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในด้านการบริหารงานบุคคลของกรมตำรวจจึงมีอยู่ทุกระดับด้วย

อย่างไรก็ดี อาจสรุปหน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของกรมตำรวจได้ดังนี้

๑. กองบัญชาการศึกษา รับผิดชอบในการรับสมัคร สอบคัดเลือก และฝึกอบรมบุคคลที่จะเข้ารับราชการตำรวจ (Recruit training) ตลอดจนดำเนินการฝึกอบรมข้าราชการตำรวจในระหว่างรับราชการ (In-service training) เพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพและเลื่อนวิทยฐานะ

๒. ในเรื่องเกี่ยวกับการสวัสดิการ เป็นหน้าที่ของกองสวัสดิการ ขึ้นตรงต่อกรมตำรวจ และมีแผนกสวัสดิการอยู่ในแต่ละกองบัญชาการด้วย

๓. ในการบริหารงานบุคคลด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากภารกิจของกองบัญชาการศึกษา อันได้แก่การบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนเงินเดือน การพิจารณาทัณฑ์ ตลอดจนบำเหน็จบำนาญ เป็นหน้าที่แผนกทะเบียนพล แผนกพิจารณาทัณฑ์ แผนกประวัติ ซึ่งมีอยู่ทั้งในระดับกรม ระดับกองบัญชาการ และระดับต่ำกว่ากองบัญชาการ

ดังจะได้อธิบายรายละเอียดของงานบริหารงานของกองบัญชาการศึกษา และหน่วยงาน
ที่ทำหน้าที่บริหารงานบุคคลด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. กองบัญชาการศึกษา

๑.๑ ภารกิจ

กองบัญชาการศึกษาคำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของกรมตำรวจใน
ด้านการฝึกอบรมก่อนเข้ารับราชการ และการฝึกอบรมข้าราชการตำรวจในระหว่างรับราชการ

(๑) การฝึกอบรมก่อนเข้ารับราชการตำรวจ (Recruit training or Pre-service training)

กองบัญชาการศึกษา มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการและควบคุมการ
ศึกษาอบรมผู้ที่ จะเข้ารับราชการตำรวจ ได้แก่ การฝึกอบรมเพื่อเข้ารับราชการพลตำรวจ และการ
ฝึกอบรมเพื่อให้ออกมารับราชการเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร ซึ่งในการรับสมัครและการคัดเลือก
บุคคลเข้าเรียนในโรงเรียนที่ทำการฝึกอบรมเพื่อเข้ารับราชการ (Recruit Training)
นั้น ดำเนินการโดยโรงเรียนหรือสถานที่ฝึกนั้น ๆ^(๑) ซึ่งวิธีการรับสมัครและสอบคัดเลือก ตลอดจน
จนการฝึกอบรมดังกล่าว จะได้อธิบายโดยละเอียดในบทที่ ๓

(๒) การฝึกอบรมในระหว่างรับราชการตำรวจ (In-service Training)

กรมตำรวจได้เล็งเห็นความสำคัญของการฝึกอบรมข้าราชการตำรวจใน
ระหว่างรับราชการตำรวจ (In-service Training) เพื่อเป็นการเพิ่มพูนสมรรถภาพ
ในการปฏิบัติหน้าที่ และเพื่อเป็นการส่งเสริมวิถึฐานะข้าราชการตำรวจด้วย กรมตำรวจจึงได้
จัดให้มีการอบรมในระหว่างรับราชการโดยให้กองบัญชาการศึกษา มีหน้าที่ดำเนินการฝึกอบรม เพื่อ
ส่งเสริมและปรับปรุงสมรรถภาพในการสืบสวนสอบสวนของข้าราชการตำรวจ ณ โรงเรียนสืบสวน
และโรงเรียนนายสิบตำรวจ และดำเนินการฝึกอบรมเพื่อเลื่อนวิถึฐานะ อันได้แก่การฝึกอบรม
จาสิบตำรวจเพื่อพิจารณาบรรจุเป็นนายตำรวจสัญญาบัตร^(๒) นอกจากนั้นกองบัญชาการศึกษายัง

(๑) ประมวลระเบียบการตำรวจ ภาค ๒ ประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี เล่ม
๑, หน้า ๕๕๔, ๖๐๓

(๒) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๔๓

ท่าการฝึกอบรมอื่น ๆ ที่กรมตำรวจมอบหมาย เช่นการฝึกอบรมผู้มีคุณวุฒิตีศาตร์บัณฑิต และรัฐศาสตร์บัณฑิต เป็นนายตำรวจสัญญาบัตร และการฝึกอบรมผู้บรรจุใหม่ หรือโอนมาเป็นข้าราชการตำรวจมีชั้นสัญญาบัตร หรือจำลิมตำรวจอีกด้วย^(๓)

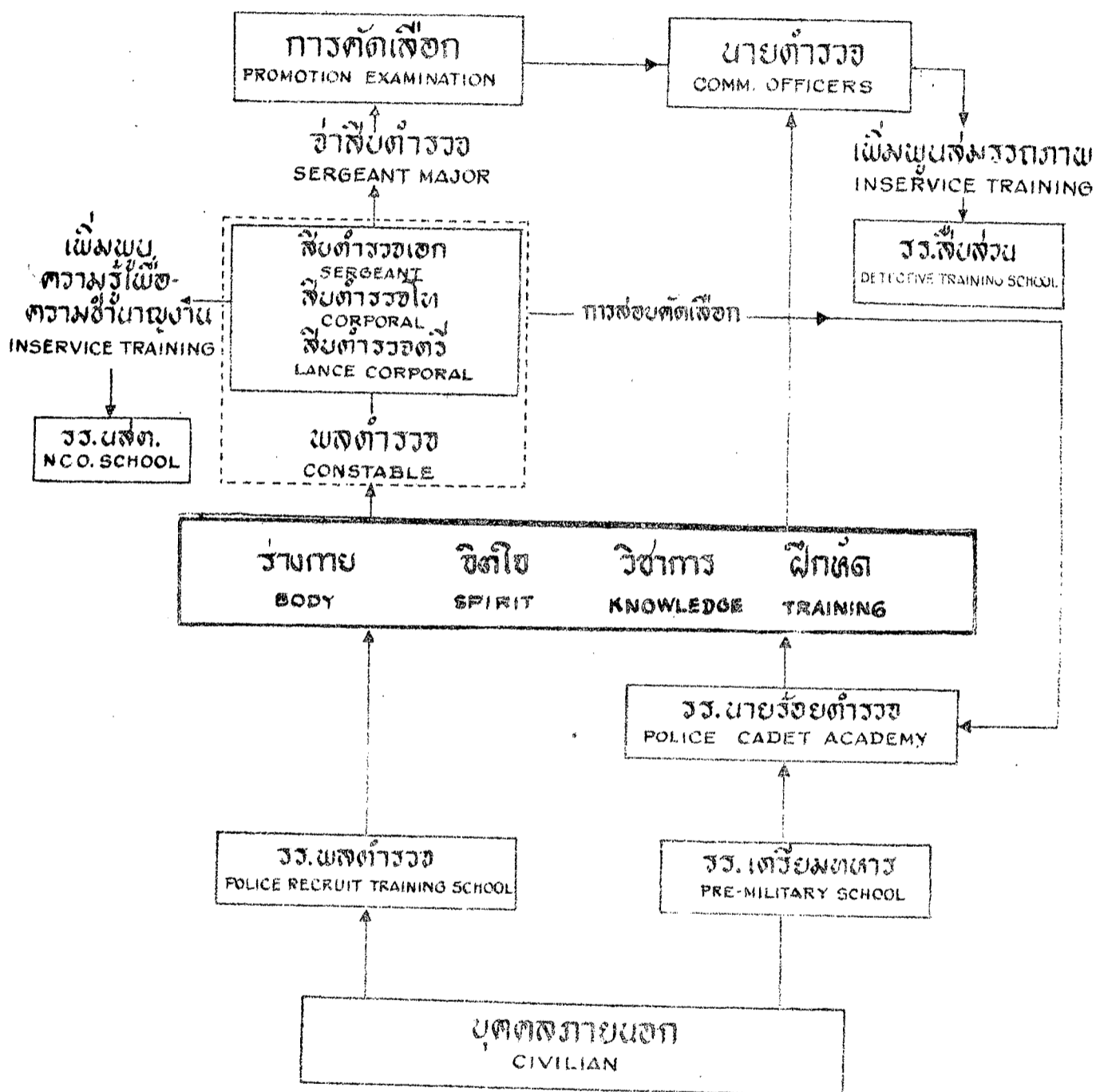
อนึ่ง การศึกษาอบรมข้าราชการตำรวจนั้น นอกจากการฝึกอบรมที่กองบัญชาการศึกษาคือเป็นผู้รับผิดชอบตามกฎหมายกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจแล้ว ยังมีการฝึกอบรมวิชาเฉพาะกิจ ซึ่งต้องใช้ความรู้ความชำนาญเฉพาะอย่าง และเกี่ยวกับกิจการงานตำรวจในหน่วยนั้น ๆ ก็ให้หน่วยดำเนินการฝึกอบรมเอง เช่น การฝึกอบรมผู้ช่วยพยาบาล การฝึกอบรมข้าราชการตำรวจรถไฟ การฝึกอบรมตำรวจทางหลวง การฝึกอบรมข้าราชการตำรวจจราจร การฝึกอบรมนักปฏิบัติงานใต้น้ำ การฝึกอบรมช่างวิทยุและพนักงานสื่อสาร การอบรมวิชาช่างอาวุธ อบรมวิชาการศึกษา การ และอบรมวิชาการพิมพ์ลายนิ้วมือ เป็นต้น^(๔) นอกจากนั้นยังมี "กองการต่างประเทศ" กรมตำรวจ เป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องการฝึกอบรมและคองานของข้าราชการตำรวจในต่างประเทศอีกด้วย.^(๕)

(๓) กรมตำรวจ, รายงานผลงานประจำปีของกองบัญชาการการศึกษา พ.ศ. ๒๕๐๔ (พระนคร : บริษัทโพสท์พับลิชชิ่ง จำกัด)

(๔) กรมตำรวจ, รายงานประจำปีกรมตำรวจปี ๒๕๐๕ (พระนคร : โรงพิมพ์ตำรวจ, ๒๕๐๓), หน้า ๓๑ และหน้า ๓๓

(๕) กรมตำรวจ, คำสั่งที่ ๔/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๐๓ เรื่องกำหนดหน้าที่การงานในราชการกรมตำรวจ (แผนกระเบียบการตำรวจ, กองวิชาการ) หน้า ๖๑, ๖๒

แผนผังภารกิจของกองบัญชาการศึกษา RESPONSIBILITY OF THE EDUCATION BUREAU

๑.๒ การจัดการบริหาร

ภายใต้กองบัญชาการศึกษา นอกจากจะมีแผนกต่าง ๆ คือ แผนกกลาง แผนกวินัย แผนกทะเบียนประวัติและจັดกำลัง แผนกการเงินและพัสดุ และแผนกสวัสดิการ ซึ่งแต่ละแผนกต่างทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารราชการทั่วไปในระดั้มกองบัญชาการ นอกจากนั้น ยังมีหน่วยงานและโรงเรียนต่าง ๆ ที่อยู่ในความควบคุมและบังคับบัญชาของกองบัญชาการศึกษา ดังต่อไปนี้ คือ

(๑) กองอำนวยการศึกษา มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนต่าง ๆ ที่สังกัดอยู่ในกองบัญชาการศึกษา ให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนและหลักสูตรที่กำหนดไว้

(๒) โรงเรียนสืบสวน มีหน้าที่อบรมข้าราชการของกรมตำรวจเพื่อให้ข้าราชการตำรวจมีสมรรถภาพในการสืบสวนสอบสวนคดีขึ้น นอกจากนั้น ตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทย โรงเรียนสืบสวนมีหน้าที่ในการอบรมข้าราชการกรมการปกครอง ด้วยความมุ่งหมายอันเดียวกันกับที่อบรมข้าราชการตำรวจอีกด้วย

(๓) กองกำกับการโรงเรียนนายร้อยตำรวจ มีหน้าที่ฝึกอบรมนักเรียนนายร้อยตำรวจตามระเบียบและหลักสูตรที่กรมตำรวจกำหนดไว้ เพื่อออกมารับราชการเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร

(๔) กองกำกับการโรงเรียนนายสิบตำรวจ มีหน้าที่ฝึกสอนอบรม เพื่อเพิ่มสมรรถภาพของตำรวจชั้นประทวน

(๕) กองกำกับการโรงเรียนตำรวจนครบาล มีหน้าที่ฝึกอบรมนักเรียนพลตำรวจนครบาล ตามระเบียบและหลักสูตรที่กรมตำรวจได้กำหนดขึ้น เพื่อออกมารับราชการในหน่วยงานของตำรวจนครบาล

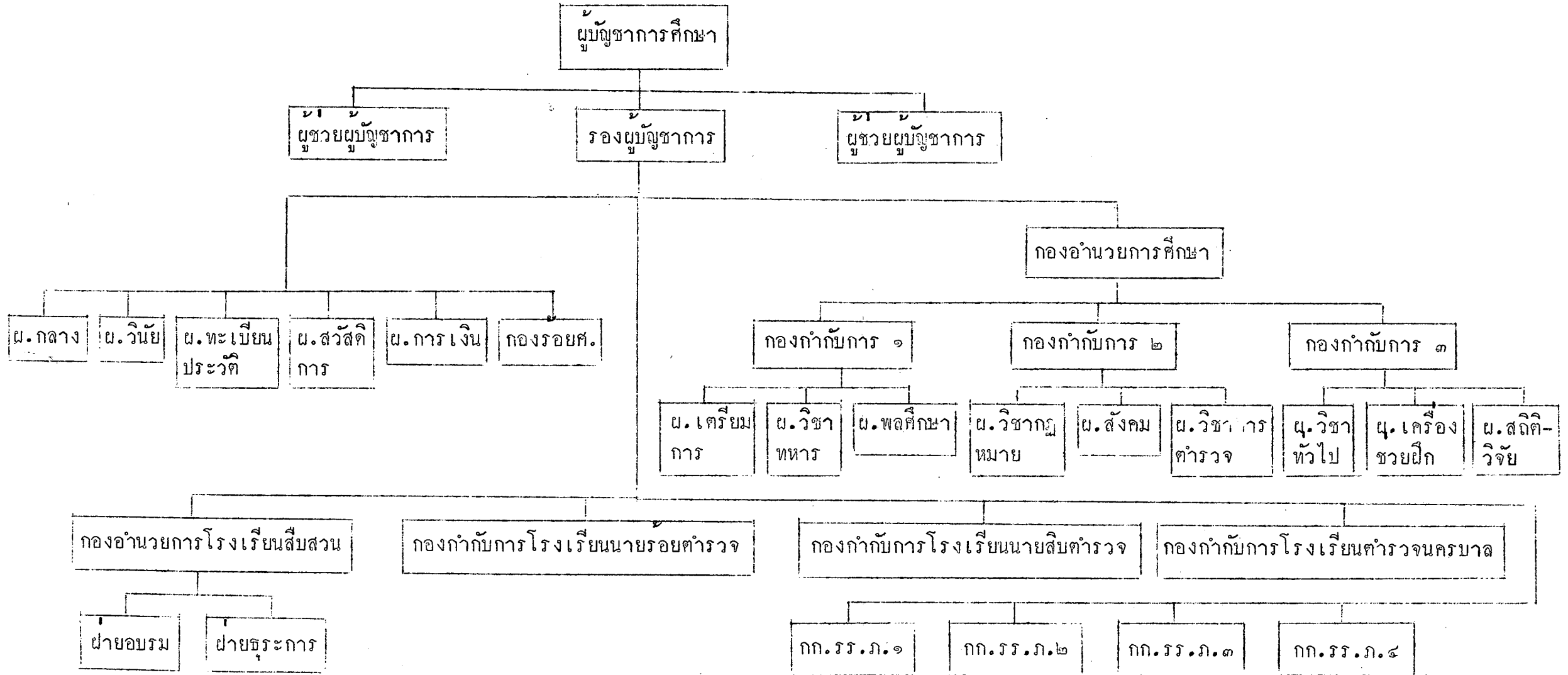
(๖) กองกำกับการโรงเรียนตำรวจภูธร ๑, ๒, ๓ และ ๔ มีหน้าที่ฝึกสอนอบรมนักเรียนพลตำรวจตามระเบียบและหลักสูตรที่กรมตำรวจได้กำหนดขึ้น เพื่อออกมารับราชการ

ในกรมตำรวจ(๖)

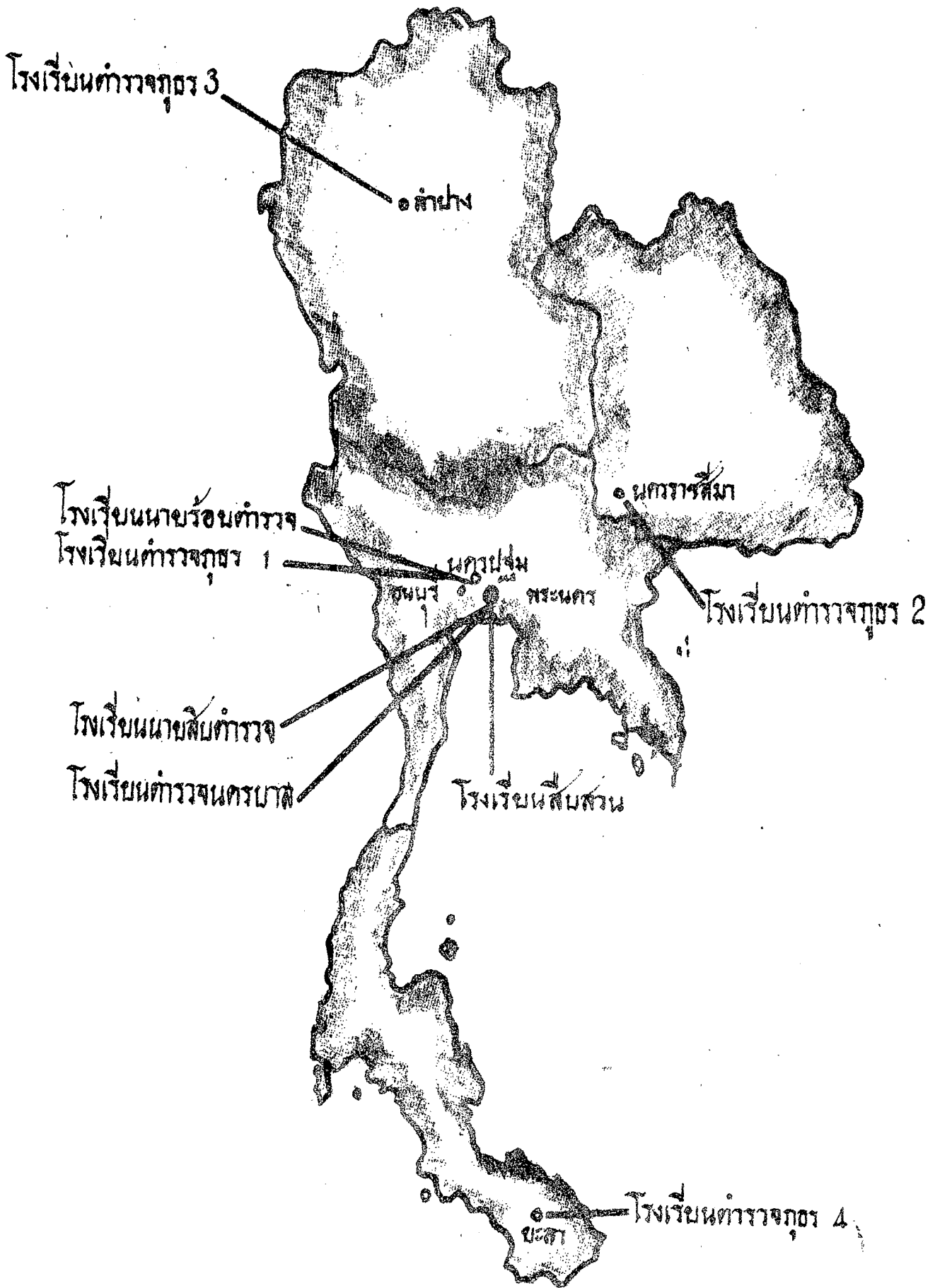
คั้งแผนภูมิที่ ๓ แสดงการจัดรูปการบริหารงานของกองบัญชาการศึกษาและแผนภูมิที่ ๔ แสดงที่ตั้งโรงเรียนฝึกองบรมข้าราชการตำรวจก่อนเข้ารับราชการ และระหว่างรับราชการ
ตำรวจ (Recruit Training and In-service)

(๖) กรมตำรวจ, ระเบียบกรมตำรวจว่าด้วยกำหนดหน้าที่การงานในราชการกรมตำรวจ
พ.ศ. ๒๕๐๘, (แผนกระเบียบการตำรวจ กองวิชาการ), หน้า ๑๖๗, ๑๖๘ - ๑๖๙

การบริหารงานของกองบัญชาการศึกษาศึกษา

ที่ตั้งของโรงเรียนฝึกอบรบข้าราชการตำรวจ

๒. กองสวัสดิการ

๒.๑ ภารกิจ

กองสวัสดิการ เป็นหน่วยงานขึ้นตรงต่อกรมตำรวจ มีอำนาจหน้าที่พอสรุปได้
คือ

(๑) จัดการเกี่ยวกับอาปนกิจศพข้าราชการตำรวจ และราษฎรที่เสียชีวิตใน
การช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่ราชการ

(๒) รับผิดชอบในเรื่องเงินอาปนกิจกรรมตำรวจ

(๓) จัดการสงเคราะห์ครอบครัวข้าราชการตำรวจที่ประสบภัยถึงแก่ชีวิตขณะ
ปฏิบัติหน้าที่ราชการ อุปการะช่วยเหลือตำรวจผ่านศึกที่ถูกปลดประจำการโดยไม่มีความคิด รวม
ตลอดถึงให้การช่วยเหลือข้าราชการตำรวจ หรือครอบครัวที่ประสบภัยเดือดร้อนทุกข์ยาก

(๔) ช่วยเหลือและอุปการะบุตรธิดาของข้าราชการตำรวจ ซึ่งมีความเดือด
ร้อนเกี่ยวกับการศึกษา เช่น การจัดหาที่พัก และสถานการศึกษา

(๕) เป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องครอบครัวตำรวจในกรณีไม่ส่ง
เงินเลี้ยงบุตรและภรรยา

(๖) เป็นผู้ควบคุมการก่อสร้างสถานที่ราชการ และโรงเรียนของข้าราชการ
ตำรวจนอกจังหวัดพระนครและธนบุรี

(๗) เป็นเจ้าหน้าที่ควบคุม ส่งเสริม หรือดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์ในวงการ
ตำรวจ ซึ่งจัดขึ้นโดยข้าราชการตำรวจร่วมกันลงทุน

(๘) ดำเนินการเกี่ยวกับการหาผลประโยชน์ หรือรายได้โดยทางใดทางหนึ่ง
ซึ่งไม่ผิดกฎหมาย และไม่ขัดต่อหน้าที่ตำรวจ มาตั้งเป็นทุนพิทักษ์สันติราษฎร เพื่อจัดการให้เกิดประ
โยชน์แก่ส่วนรวมของกรมตำรวจ^(๙)

(๙) กรมตำรวจ, ข้อบังคับที่ ๘/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๐๓ เรื่อง กำหนดหน้าที่
การงานในราชการกรมตำรวจ (แผนกระเบียบการตำรวจ, กองวิชาการ), หน้า ๑๑๘ - ๑๑๙

๒.๒ การจัดหน่วยงาน

กองสวัสดิการได้จัดแบ่งหน้าที่การงานออกเป็น ๔ แผนก คือ

(๑) แผนกสงเคราะห์ มีหน้าที่สงเคราะห์ข้าราชการตำรวจและครอบครัว โดยดำเนินการเกี่ยวกับการสหกรณ์ การเงินฌาปนกิจกรมตำรวจ มูลนิธิสงเคราะห์ การจัดสรรเงินกู้ การให้ความช่วยเหลืออุปการะแก่บุตรตำรวจในเรื่องการศึกษา และให้การสงเคราะห์แก่ครอบครัวตำรวจที่ประสบปัญหาเดือดร้อนต่าง ๆ

(๒) แผนกกีฬา มีหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการกีฬาของกรมตำรวจ โดยดำเนินการฝึกสอนอบรม ควบคุม ฝึกซ้อมนักกีฬาเพื่อการแข่งขันกับหน่วยงานภายนอกกรมตำรวจ และจัดการแข่งขันเป็นการภายในกรมตำรวจ

(๓) แผนกครุภัณฑ์ มีหน้าที่จัดการควบคุมวงครุภัณฑ์ไปบรรเลงในงานรัฐพิธี หรืองานพิเศษต่าง ๆ เพื่อเป็นบริการแก่ประชาชนตามคำสั่งของกรมตำรวจ

(๔) แผนกโรงพิมพ์ มีหน้าที่จัดพิมพ์หนังสือ เอกสารและแบบพิมพ์ต่าง ๆ ใช้ในราชการกรมตำรวจ และจำหน่ายสิ่งพิมพ์ที่โรงพิมพ์ตำรวจจัดทำขึ้นโดยทุนของกรมตำรวจเอง (๘)

ในระบังกองบัญชาการ ก็มี "แผนกสวัสดิการ" ทำหน้าที่ในการช่วยเหลือสงเคราะห์ ข้าราชการตำรวจและครอบครัว ประสานงานกับกองสวัสดิการ กรมตำรวจ คือ แผนกสวัสดิการ ของกองบัญชาการตำรวจนครบาล แผนกสวัสดิการของกองบัญชาการตำรวจภูธร แผนกสวัสดิการ ของกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง แผนกสวัสดิการ กองบัญชาการศึกษา และยังมี "หน้าที่ สวัสดิการ" ของฝ่ายตำรวจภูธรชายแดน (๙)

นอกจากกองสวัสดิการ จะเป็นหน่วยงานรับผิดชอบในเรื่องการสวัสดิการของกรม ตำรวจโดยตรงแล้ว การดำเนินการสวัสดิการยังได้กระจายไปอยู่ในหน้าที่ของกองต่าง ๆ ในกรม ตำรวจ คือ กองแพทย์ รับผิดชอบในการรักษาพยาบาลข้าราชการตำรวจและครอบครัว กองพลาธิการ มีหน้าที่จัดหาและเบิกจ่ายอาหารแห้งที่ สร้างและซ่อมแซมบ้านพักของทางราชการตำรวจ (๑๐)

(๘) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๕ - ๑๓๘
(๙) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๘ - ๑๑๕, หน้า ๒๕๖ - ๒๕๗, หน้า ๒๖๔ - ๒๖๕, หน้า ๒๕๖ - ๒๕๗ และหน้า ๓๐๕ - ๓๑๑
(๑๐) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๖ - ๘๗ และหน้า ๘๗ - ๘๘

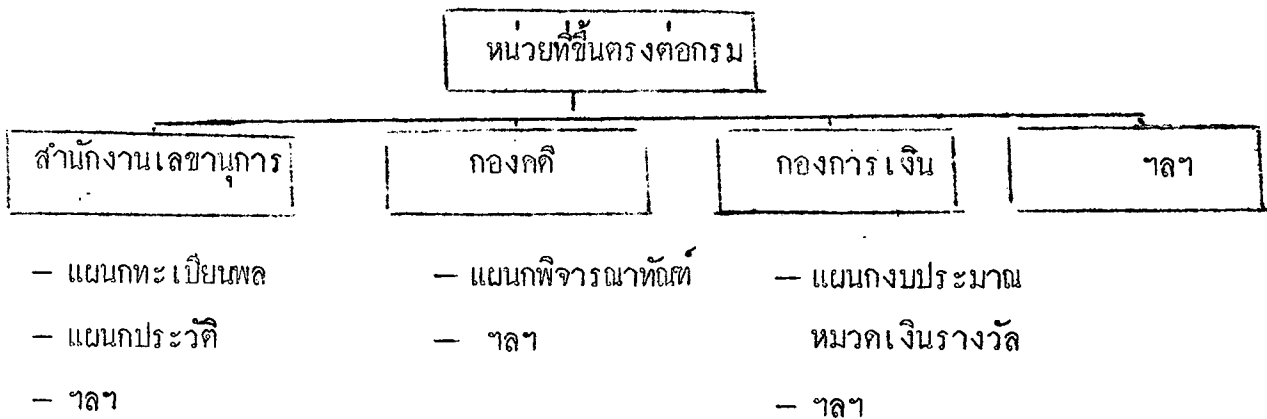
๓. การบริหารงานบุคคลด้านอื่น ๆ

๓.๑ ส่วนราชการที่รับผิดชอบ

นอกจากการรับสมัคร การสอบคัดเลือก การฝึกอบรมก่อนเข้ารับราชการ และการฝึกอบรมในระหว่างรับราชการตำรวจ ซึ่งเป็นหน้าที่ของกองบัญชาการศึกษาและการสวัสดิการ ซึ่งมีกองสวัสดิการเป็นผู้รับผิดชอบ ดังได้กล่าวแล้ว การบริหารงานบุคคลด้านอื่น ๆ อันได้แก่การบรรจุ การแต่งตั้ง การพิจารณาทัณฑ์ การเลื่อนเงินเดือน และการบำเหน็จบำนาญนั้น อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานต่าง ๆ กัน และปรากฏอยู่ในระดับต่าง ๆ คือ ตั้งแต่ระดับกรม ระดับกองบัญชาการ ระดับกองบังคับการ ระดับกองกำกับการ ดังจะได้แยกกล่าวเป็นลำดับเพื่อสะดวกแก่การเข้าใจ ดังนี้

(๑) ในระดับกรม

การจัดองค์การของกรมตำรวจไทยในปัจจุบันแบ่งออกเป็น ๕ หน่วยใหญ่ ๆ คือ หน่วยที่ขึ้นตรงต่อกรม กองบัญชาการตำรวจนครบาล กองบัญชาการตำรวจภูธร กองบัญชาการสอบสวนกลาง และกองบัญชาการศึกษา สำหรับหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อกรม ได้แบ่งหน่วยงานย่อยออกเป็น ๑๔ หน่วย แต่ละหน่วยมีฐานะเทียบเท่ากอง (ดังปรากฏรายละเอียดในบทที่ ๑ ตอนที่ ๒) ในจำนวน ๑๔ หน่วยดังกล่าว มีหน่วยงาน ๓ หน่วยที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ดังนี้

๓ แผนกทะเบียนพล เป็นแผนกหนึ่งในจำนวน ๕ แผนกของสำนักงานเลขาธิการกรมตำรวจ แผนกนี้เป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลเพียงส่วนหนึ่ง มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

- จัดการเกี่ยวกับการบรรจุ การเกณฑ์ตำรวจเข้ากองประจำการตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร ตลอดจนการบรรจุกำลังในเวลาสงครามหรือฉุกเฉิน การโอน การกลับเข้ารับราชการ การรับสมัครต่อเนื่อง
- จัดการเกี่ยวกับการแต่งตั้ง การจ้างตำรวจรักษาการณ์ การสั่งให้เงินเพิ่มพิเศษรายเดือนสำหรับตำแหน่งต่าง ๆ เงินเพิ่มพิเศษสำหรับการสู้รบ
- จัดการเกี่ยวกับความชอบในกรณีพิเศษ การเลื่อนยศ เลื่อนเงินเดือน การลงประวัติความชอบ และราชการพิเศษ การชมเชย การคัดเลือกตำรวจที่ดีเยี่ยมในการปราบปรามผู้กระทำผิดกฎหมาย
- จัดการเกี่ยวกับการปลดตำรวจกองหนุนหรือทหารกองหนุน การเลื่อนยศ ออก ตาย ความขัดข้องระหว่างกระทรวงมหาดไทยกับกระทรวงกลาโหม การให้ออก การลาออก การลาประเภทต่าง ๆ (๑๑)

๔ แผนกประวัติ สำนักงานเลขาธิการกรม มีหน้าที่จัดการเกี่ยวกับการควบคุม ตรวจสอบอายุข้าราชการที่ครบเกษียณ และจัดการเกี่ยวกับการขอพระราชทานบำเหน็จบำนาญ ข้าราชการฝ่ายพลเรือน และจัดการเกี่ยวกับการขอพระราชทานบำเหน็จบำนาญข้าราชการกรมตำรวจ และตรวจสอบหลักฐานที่กระทรวงทบวงกรมอื่นขอมาในเรื่องที่เกี่ยวกับบำเหน็จบำนาญ (๑๒)

๕ แผนกพิจารณาทัณฑ์ กองคดี มีหน้าที่ในการพิจารณาตรวจสำนวนและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวกับความผิดของข้าราชการ ทั้งที่เกี่ยวกับอาญาและวินัย และดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องที่มีผู้ร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการตำรวจ (๑๓)

(๑๑) ระเบียบกรมตำรวจว่าด้วยกำหนดหน้าที่การงานในราชการกรมตำรวจ พ.ศ. ๒๕๐๔, หน้า ๔ - ๕

(๑๒) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕

(๑๓) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๒ - ๒๓

๙ หมวดเงินรางวัล แผนกงบประมาณ กองการเงิน มีหน้าที่เป็นผู้จัดการในส่วนที่เกี่ยวกับการเงินในการขอบำเหน็จบำนาญข้าราชการตำรวจ^(๑๔)

หน่วยงานต่าง ๆ ในระดัภกรมที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลสาขาต่าง ๆ กล่าวโดยสรุป คือ ในการบรรจุ แต่งตั้ง การเลื่อนยศ เลื่อนเงินเดือน เป็นหน้าที่ของแผนกทะเบียนพล สำนักงานเลขานุการกรม ในการพิจารณาทัณฑ์ข้าราชการตำรวจ เป็นหน้าที่ของแผนกพิจารณาทัณฑ์ กองคดี ส่วนเรื่องบำเหน็จบำนาญเป็นหน้าที่ของแผนกประวัติ สำนักงานเลขานุการกรม ร่วมกับหมวดเงินรางวัลในแผนกงบประมาณกองการเงิน หน่วยงานต่าง ๆ ดังกล่าวทำหน้าที่ในนามของกรมตำรวจ หรือนัยหนึ่งอธิบดีกรมตำรวจ จึงเปรียบเสมือนหน่วยกลางของการบริหารงานบุคคลของกรมตำรวจ แต่อย่างไรก็ดี เพื่อให้เป็นไปตามหลักการบังคับบัญชาที่ผู้บังคับบัญชามีอำนาจในการให้คุณและโทษแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการบริหารงานบุคคลจึงมีอยู่ในระดับต่าง ๆ ที่ต่ำกว่ากรมลงมา ได้แก่ระดับกองบัญชาการ กองบังคับการ กองกำกับการ จึงจะได้แยกกล่าวในแต่ละระดับดังนี้

(๒) ระดับกองบัญชาการ ภายใต้กองบัญชาการทุกกองบัญชาการมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารงานบุคคล ๒ หน่วย คือ

๑. แผนกทะเบียนประวัติและจัดกำลัง ทำหน้าที่ทำนองเดียวกับแผนกทะเบียนพล คือจัดการเกี่ยวกับการบรรจุ การแต่งตั้ง การโอน การลาออก ให้ออก ปลดออก ไล่ออก และบำเหน็จบำนาญของข้าราชการตำรวจภายในกองบัญชาการ^(๑๕) ส่วนการบรรจุ แต่งตั้ง หรือการอื่นใดที่เกินอำนาจสั่งการของผู้บัญชาการ เช่นการบรรจุข้าราชการที่มียศสูงกว่าสิบตำรวจเอก ในหน่วยงานในบังคับบัญชา ก็เป็นหน้าที่ของแผนกทะเบียนประวัติและจัดกำลัง ในนามของผู้บัญชาการเสนอเรื่องไปยังกรมตำรวจเพื่อกำเนินการต่อไป

๒. แผนกคดีและวินัย ทุกกองบัญชาการจะมีแผนกนี้ ยกเว้นกองบัญชาการศึกษา เรียกว่าแผนกวินัย แผนกดังกล่าวทำหน้าที่พิจารณาตรวจสำนวนและดำเนินการในเรื่อง

(๑๔) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๒

(๑๕) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๖, ๑๕๗, ๑๗๑, ๑๗๒ และ ๑๕๓

เกี่ยวกับความผิดทั้งทางอาญาและวินัยของข้าราชการตำรวจในกองบัญชาการ (๑๖)

(๓) ระดับต่ำกว่ากองบัญชาการ คือ ระดับกองบังคับการและกองกำกับการ ส่วนราชการในระดับดังกล่าว (เว้นแต่ส่วนราชการที่ขึ้นตรงต่อกรมตำรวจ) ต่างก็มีส่วนงานในระดับแผนก หมวด ฝ่าย หรือเจ้าหน้าที่ แล้วแต่จะกำหนดเรียกชื่อ เป็นผู้ทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลทั้งปวง ทั้งในเรื่องการบรรจุ แต่งตั้ง การโอน การลาออก การพิจารณาทัณฑ์ และบำเหน็จบำนาญ เช่น หมวดทะเบียนพลและประวัติ กองทะเบียนประวัติและอาชญากร หน่วยทะเบียนประวัติในแผนกธุรการของกองทะเบียน และหน้าที่ทะเบียนพลในกองบังคับการตำรวจนครบาลเหนือ ใต้ และธนบุรี และหน้าที่ทะเบียนพลและประวัติในกองกำกับการตำรวจสันช เป็นต้น

๓.๖ ความเกี่ยวพันระหว่างส่วนราชการที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในแต่ละระดับ

การแบ่งส่วนราชการในเรื่องการบริหารงานบุคคลต่างกันต่าง ๆ นั้น ทุกระดับต่างก็ทำหน้าที่ในการบริหารงานบุคคลเหมือนกัน แต่มีอำนาจในการดำเนินการไม่เท่ากัน (differ in degree not in kind) เป็นต้นว่า กองบังคับการมีอำนาจบรรจุ แต่งตั้งพลตำรวจ ถ้าการบรรจุผู้มียศสูงกว่านี้แล้ว เป็นอำนาจของหน่วยงานที่เหนือกว่า ความเกี่ยวพันระหว่างหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารงานบุคคลในระดับต่างกันก็ได้เป็นไปในรูปของผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา เช่น แผนกทะเบียนพลระดับกรม ไม่มีอำนาจสั่งการในฐานะผู้บังคับบัญชาส่วนงานที่ทำหน้าที่ทะเบียนพลในระดับที่ต่ำกว่า การสั่งการลงมาและการรายงานขึ้นไปต้องเป็นไปตามสายของการบังคับบัญชา เป็นต้นว่า กองพิสูจน์หลักฐานในกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง ต้องการอัตราเพิ่ม "หน้าที่ทะเบียนพล" ของกองพิสูจน์หลักฐานต้องเสนอเรื่องในนามของหัวหน้ากองผ่านผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลางไปถึงกรมตำรวจ "แผนกทะเบียนพล" ระดับกรมจึงเป็นผู้ดำเนินการในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ในค่านี้นี้ แล้วสั่งการในนามของอธิบดีกรมตำรวจลงมาตามลำดับชั้นจนถึงกองพิสูจน์หลักฐาน

(๑๖) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๖ - ๘๖, หน้า ๑๕๗ - ๑๕๘, หน้า ๑๗๑, หน้า ๑๘๒ - ๒๐๐

๓.๓ ความเกี่ยวพันระหว่างหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารงานบุคคลของกรมตำรวจกับ ก.พ.

เนื่องจากข้าราชการตำรวจเป็นข้าราชการพลเรือนประเภทหนึ่ง (๑๗) ฉะนั้น การรับสมัคร การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง ต้องเป็นไปตามกฎที่ ก.พ. วางไว้ คือเมื่อกรมตำรวจได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎ ก.พ. แล้ว ก็ต้องรายงานหรือแจ้งให้ ก.พ. ทราบ และในบางกรณีต้องขออนุมัติหรือทำความตกลงกับ ก.พ. หรือหารือกับ ก.พ. ก่อน เช่น ถ้า ก.พ. อนุมัติให้กรมตำรวจบรรจุผู้ได้รับปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพไว้ในตำแหน่งใดแล้ว ถ้ากรมตำรวจมีความจำเป็นต้องแต่งตั้งข้าราชการผู้นั้นไปดำรงตำแหน่งอื่น ถ้ากรมตำรวจไม่มีตราเงินเคื่อนที่จะบรรจุผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพมาตั้งแทนได้ จะต้องรับอนุมัติจาก ก.พ. ก่อน (๑๘) หรือในกรณีที่มีการลงโทษข้าราชการตำรวจตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน เช่น ไล่ออก ปลดออก หรือให้ออก กรมตำรวจต้องรายงานพร้อมทั้งหลักฐานต่าง ๆ ไปตามลำดับชั้นถึง ก.พ. โดยด่วน (๑๙)

นอกจากนั้น ยังมี "คณะกรรมการสามัญประจำกรมตำรวจ" (อ.ก.พ.กรม) มีหน้าที่ตั้งระเบียบไว้ในบทมาตราต่าง ๆ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ และมีหน้าที่ช่วย ก.พ. หรือ อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทย แล้วแต่กรณี ปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

อ.ก.พ. กรมตำรวจประกอบด้วย

อธิบดีกรมตำรวจ	ประธาน
รองอธิบดี	กรรมการ
ผู้ช่วยอธิบดี	กรรมการ
ผู้ช่วยราชการ	กรรมการ
หัวหน้ากองและหัวหน้าส่วนราชการซึ่งมีฐานะเทียบกอง	กรรมการ
หัวหน้าแผนกสารบรรณ(สำนักงานเลขานุการกรม)	เลขานุการ (๒๐)

(๑๗) "พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗"; ราชกิจจานุเบกษา (ฉบับพิเศษ) เล่ม ๗๑, ตอนที่ ๑๗ (๑๕ มีนาคม ๒๔๙๗), มาตรา ๒๓

(๑๘) ประมวลระเบียบการตำรวจภาค ๒ ประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี เล่ม ๑, หน้า ๑๓๑ - ๑๓๒

(๑๙) เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๓

(๒๐) "พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗"; ราชกิจจานุเบกษา (ฉบับพิเศษ) เล่ม ๗๑, ตอนที่ ๑๗ (๑๕ มีนาคม ๒๔๙๗), มาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๘

ตามที่ศึกษาส่วนราชการที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของกรมตำรวจ ปรากฏว่า การบริหารงานบุคคลของกรมตำรวจในด้านการฝึกอบรมก่อนเข้ารับราชการ (Recruit training or Pre-service training) ซึ่งรวมถึงการรับสมัคร และการสอบคัดเลือก ซึ่งดำเนินการโดยโรงเรียนหรือสถานที่ฝึกนั้น ๆ ดำเนินการเอง และการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพและเพิ่มพูนวิद्यฐานะของข้าราชการตำรวจ (In-service Training) อยู่ในความรับผิดชอบของกองบัญชาการศึกษา ในด้านการสวัสดิการซึ่งกรมตำรวจจัดให้แก่ข้าราชการตำรวจและครอบครัวนั้น ส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบของกองสวัสดิการ กรมตำรวจ และแผนกสวัสดิการของแต่ละกองบัญชาการ และมีบางส่วน เช่น การรักษาพยาบาล อยู่ในความรับผิดชอบของกองแพทย์ และการจัดสร้างบ้านพักข้าราชการ การแจกจ่ายเครื่องแต่งกายข้าราชการตำรวจ เป็นหน้าที่ของกองพลาธิการ ส่วนการบริหารบุคคลในสาขาอื่น ๆ นอกจากนี้ อันได้แก่การบรรจุ แต่งตั้ง เลื่อนชั้นเงินเดือน การพิจารณาทัณฑ์ และการออกจากราชการของข้าราชการตำรวจ ได้กระจัดกระจายอยู่ในหลาย ๆ แผนกของกองต่าง ๆ กันในกรมตำรวจ ฉะนั้น ปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานหน่วยหนึ่งหน่วยใดโดยเฉพาะที่รับผิดชอบและดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของกรมตำรวจ หรืออาจกล่าวได้ว่า กรมตำรวจยังไม่มีหน่วยบริหารงานบุคคล (Personnel Office) โดยแท้จริง.